

V. JURISPRUDENȚĂ CCR

• ABSTRACT

Further to the work carried out by the Constitutional Court, two decisions (exceptions/objections of unconstitutionality admitted) were published in November regarding: Law no. 188/1999 on the Statute of Civil Servants, Law on amending and supplementing some normative acts in the field of service pensions.

NECONSTITUȚIONALITATE - D.C.C. NR. 479/2025 (M. OF. NR. 1036/10.11.2025): LEGEA PRIVIND PENSIILE MAGISTRAȚILOR

De Redacția Pro Lege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
Decizia CCR nr. 479/2025 (M. Of. nr. 1036 din 10 noiembrie 2025)	Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu	<i>Neconstituționalitate</i>

În M. Of. nr. 1036 din data de 10 noiembrie 2025, s-a publicat **Decizia Curții Constituționale nr. 479/2025** referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (PL-x nr. 242/2025) a fost adoptat la 4 septembrie 2025. Forma trimisă spre promulgare se poate consulta **aici**.

Redăm, în continuare, dispozițiile principale ale deciziei.

Dispoziții relevante

În motivarea obiecției de neconstituționalitate sunt formulate critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă.

(1) Critici de neconstituționalitate extrinsecă

(1.1) *Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție privind principiul statului de drept*

(...)

(1.2) *Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 133 alin. (1) din Constituție, sub aspectul solicitării formale a avizului Consiliului Superior al Magistraturii (denumit în continuare CSM)*

11. În conformitate cu art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, plenul acestuia avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești, așadar, inclusiv aspectele referitoare la pensionarea magistraților (a se vedea, în același sens, Decizia nr. 221 din 2 iunie 2020, paragraful 48). Astfel, raportat la obiectul de reglementare al legii adoptate, ce vizează modificarea pensiilor de serviciu ale magistraților – element ce ține de statutul acestei categorii profesionale –, se apreciază că adoptarea acesteia era condiționată de existența avizului CSM.

(...)

17. Se arată că, în conformitate cu art. 33 alin. (2) din Legea nr. 305/2022, termenul legal de emitere a avizului de către CSM este de 30 de zile de la sesizare, iar acest termen nu a fost respectat de către inițiator în procedura de adoptare a actului normativ, neputându-se susține cu suficient temei că un interval de timp de 7 zile calendaristice este un termen rezonabil de analizare a proiectului de lege, de dezbateri și adoptare a avizului de către un organ colegial, cum este CSM.

20. Sesizarea CSM cu o altă formă a proiectului de lege decât cel adoptat în mod real și adoptarea legii cu nesocotirea termenului legal instituit pentru emiterea avizului CSM, în contextul în care un termen de 5-6 zile lucrătoare nu poate fi considerat rezonabil pentru analizarea, consultarea, convocarea și adoptarea avizului de către organul colegial, conduc la concluzia că solicitarea avizului CSM a fost doar formală, contrar art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 133 alin. (1) din Constituție.

(1.3) *Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 și art. 124 alin. (3) din Constituție cu referire la principiul securității juridice și al încrederii legitime, precum și la interzicerea discriminării, corelate cu principiul independenței justiției, în componenta sa instituțională*

21. Legea adoptată generează coexistența a trei regimuri distincte de pensionare a magistraților, rezultat al unor intervenții legislative succesive într-un interval extrem de scurt, ceea ce conduce la nesocotirea principiilor stabilității și securității juridice și creează o nouă falie între generațiile de magistrați. Astfel, o categorie de magistrați va beneficia de pensia de serviciu conform reglementărilor valabile până la 1 ianuarie 2024, alta în temeiul Legii nr. 282/2023, aplicabilă între 1 ianuarie 2024 și momentul intrării în vigoare a noii propuneri legislative, iar

ultima categorie va ieși la pensie în condițiile stabilite de aceasta din urmă. Având în vedere diferențele majore dintre cele trei regimuri și lipsa unor motive obiective care să justifice condiții atât de divergente pentru magistrați aflați în situații comparabile, cadrul normativ actual conduce la discriminări evidente cu privire la elemente esențiale ale statutului magistratului, încălcând astfel principiul constituțional al egalității în drepturi.

22. Singurul criteriu de diferențiere între acești magistrați este vechimea în funcție la data intrării în vigoare a noilor norme, o simplă diferență de o zi putând determina modificări substanțiale în statut. O asemenea deosebire nu poate justifica, în nicio situație, o schimbare atât de radicală a unei componente esențiale a statutului, mai ales că, la data intrării în profesie, cadrul legal referitor la pensionare era identic pentru toți judecătorii și procurorii.

23. Prin urmare, modificarea de asemenea amploare a statutului magistraților, într-un aspect fundamental pentru garantarea independenței justiției, este incompatibilă cu art. 1 alin. (5) din Constituție, în dimensiunea securității juridice și a calității legii, coroborat cu art. 124 alin. (3) din Constituție.

(...)

26. Se subliniază că legea adoptată generează discriminări și între judecătorii și procurorii civili și cei militari, care, deși desfășoară activitatea în condiții identice și pot avea aceeași vechime și vârstă la data intrării în vigoare a noii legi, ar urma să se pensioneze în condiții substanțial diferite. În timp ce magistrații civili vor fi supuși noilor condiții restrictive (pensionare la 65 de ani, vechime de 35 de ani, pensie de 55% din media veniturilor brute, plafonată la 70% din ultimul venit net, eliminarea vechimilor asimilate și o tranziție inaplicabilă celor mai mulți), judecătorii și procurorii militari vor continua să beneficieze de regimul mult mai avantajos prevăzut de Legea nr. 223/2015 (pensionare între 45 și 52 de ani, reducere a vârstei cu până la 13 ani, vechime totală de 25 de ani, dintre care 15 în funcție, și pensie de 65% din media veniturilor brute, fără plafon sub ultimul venit net). Discriminarea devine și mai evidentă în comparație cu regimul ofițerilor de poliție judiciară. Astfel, un ofițer care își desfășoară întreaga activitate în echipă și sub coordonarea procurorului va putea ieși la pensie la o vârstă cuprinsă între 45 și 52 de ani (în 2035, la finalul perioadei de tranziție), cu vechime totală de 25 de ani, dintre care 15 în funcție, beneficiind de o pensie de 65% din media veniturilor brute și plafonată la ultimul venit net. În schimb, procurorul care l-a coordonat se va putea pensiona abia la 65 de ani, cu o vechime de 35 de ani, dintre care 25 în funcție, și va primi o pensie de doar 55% din media veniturilor brute, plafonată la 70% din ultimul venit net – quantum similar celui al ofițerului, dar obținut după două decenii în plus de activitate.

(1.4) *Încălcarea art. 114 din Constituție cu referire la condițiile în care Guvernul își poate angaja răspunderea asupra unui proiect de lege*

27. Se arată că, în interpretarea art. 114 din Constituție, Curtea Constituțională a statuat asupra condițiilor ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca Guvernul să își poată angaja răspunderea: existența unei urgențe în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea; necesitatea ca reglementarea în cauză să fie adoptată cu maximă celeritate; importanța domeniului reglementat și aplicarea imediată a legii în cauză (a se vedea Decizia nr. 1.655 din 28 decembrie 2010 sau Decizia nr. 29 din 29 ianuarie 2020). Guvernul nu are, așadar, o competență discreționară de a-și angaja răspunderea, ci trebuie să ia în considerare o serie de criterii obiective anterior menționate referitoare la necesitatea reglementării cu celeritate a domeniului vizat.

28. Se apreciază că Guvernul nu avea deschisă posibilitatea constituțională de a modifica regimul juridic al pensiilor de serviciu ale magistraților pe calea angajării răspunderii, câtă vreme nu era îndeplinită condiția referitoare la existența unei urgențe în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea.

29. Din analiza expunerii de motive reiese faptul că necesitatea adoptării acestei legi se fundamentează, în esență, pe două considerente: (a) obligația aducerii la îndeplinire a angajamentelor asumate de România în fața Comisiei Europene în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență, adoptat prin Regulamentul (UE) 2021/241, respectiv a jalonului nr. 215 din cadrul Planului național de redresare și reziliență (PNRR), care privește „intrarea în vigoare a cadrului legislativ pentru reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale”, și (b) situația economică dificilă în care România se află la momentul actual, deficitul bugetului general consolidat atingând, în anul 2024, un nivel de 9,3% din PIB, datoria publică exprimată ca procent din PIB crescând cu 5,9 puncte procentuale în raport cu anul precedent în condițiile în care accentuarea dezechilibrului bugetar este generată inclusiv de cheltuielile privind pensii și salarii.

30. Niciunul dintre cele două considerente nu poate, în realitate, justifica caracterul urgent al măsurilor ce se doresc adoptate pe calea angajării răspunderii guvernamentale.

(...)

(2) Critici de neconstituționalitate intrinsecă

(2.1) Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul legalității

47. Se arată că noțiunea de „vechime totală în muncă” nu este definită în cuprinsul legii și nici nu sunt prezentate elemente în baza cărora să poată fi determinată, aspect ce conduce la neclaritatea normei, câtă vreme Legea nr. 303/2022, în forma actuală, folosește noțiunile de „vechime în muncă”, „vechime în funcție”, „vechime în specialitate” și „vechime în magistratură”.

(...)

53. Se mai apreciază că normele tranzitorii sunt neclare și în ceea ce privește categoria magistraților ale căror decizii de pensionare sunt valorificate, respectiv a

judecătorilor ale căror decizii sunt emise, dar nepuse în plată, în condițiile în care nici pentru aceste categorii nu rezultă dacă pensia mai poate depăși salariul în plată și nu sunt indicate elemente suficiente pentru determinarea exactă a cuantumului pensiei de serviciu.

(2.2) *Încălcarea art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție prin raportare la art. 124 alin. (3) și art. 147 alin. (4) sub aspectul nesocotirii principiului securității raporturilor juridice și principiului independenței justiției*

56. Se arată că dreptul la securitate juridică este unul fundamental, în sensul că determină obligația corelativă absolută a statului de a elabora, adopta și implementa norme juridice cu asigurarea unui climat de stabilitate. Obligația respectării legilor, consacrată de art. 1 alin. (5) din Constituție, nu presupune, prin conținutul său, asigurarea unui cadru legislativ inflexibil. Intervenția legislativă este necesară atât pentru a adapta actele normative la realitățile economice, sociale și politice existente, cât și pentru a asigura un cadru legislativ unitar, care să contribuie la o mai bună aplicare a legii și la îndepărtarea oricăror situații echivoce sau inechitabile în aplicarea legii.

57. Totuși, este necesar să se constate că stabilitatea legislativă este în mod serios afectată atunci când, așa cum este cazul de față, o lege este modificată la un interval de timp extrem de scurt (mai înainte chiar de împlinirea perioadei de aplicare a normelor sale tranzitorii), aceasta neapucând practic să producă decât prea puțin timp efectele juridice urmărite la adoptarea ei, pentru a putea permite identificarea unui indiciu real și serios privind riscul apariției unor dificultăți sau inechități în aplicarea ei viitoare. Modificarea legislativă atât de rapid intervenită este cu atât mai gravă prin consecințele produse cu cât obiectul reglementării sale se află sub protecția cerinței de stabilitate dintr-o dublă perspectivă: domeniul asigurărilor sociale și statutul magistraților, statut de a cărui stabilitate se leagă în mod structural independența justiției ca atribut constituțional al statului de drept.

(...)

(2.3) *Încălcarea art. 147 alin. (4) prin raportare la art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 din Constituție cu referire la obligativitatea deciziilor Curții Constituționale în privința actualizării pensiei de serviciu în funcție de indicele de inflație*

(2.4) *Încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție privind principiul egalității în drepturi*

(2.5) *Încălcarea art. 124 din Constituție privind independența justiției coroborat cu art. 147 alin. (4) și art. 148 alin. (2) și (4) privind obligativitatea deciziilor Curții Constituționale și a dreptului Uniunii Europene*

81. Jurisprudența Curții Constituționale relevă protecția constituțională de care se bucură independența justiției, precum și garanțiile aferente acesteia, inclusiv pensia de serviciu al cărei cuantum trebuie să fie la un nivel cât mai apropiat posibil de cel avut de ultima remunerație primită, însă legea criticată a ales să ignore importanța deținută de pensia de serviciu a magistraților în economia principiului independenței justiției.

82. Astfel, diminuarea drastică a cuantumului pensiei de serviciu rezultată, pe de o parte, din micșorarea procentului luat în calcul pentru stabilirea acestui cuantum, iar, pe de altă parte, ca urmare a creșterii numărului lunilor care sunt avute în vedere pentru stabilirea mediei veniturilor salariale care intră în baza de calcul asupra căruia se aplică procentul astfel diminuat (procentul este scăzut de la 80% la 55%, iar numărul lunilor luate în calcul pentru stabilirea mediei salariale este crescut de la 48 la 60 de luni de activitate înainte de data pensionării coroborat cu limitarea cuantumului pensiei de serviciu la maxim 70% din venitul net aferent venitului brut din ultima lună de activitate), la care se adaugă celelalte condiționări impuse de lege, cum ar fi majorarea vârstei de pensionare, majorarea procentului aplicat ca penalizare pentru accesarea anticipată a pensiei de serviciu, înlăturarea pentru viitor a beneficiului bonificației de 1% pentru fiecare an adăugat peste vechimea de 25 de ani, înlăturarea începând cu data de 1 octombrie 2025 a beneficiului actualizării procentuale a pensiei de serviciu în raport cu indemnizația brută lunară a magistraților din activitate etc., este de natură să afecteze dreptul magistraților la pensia de serviciu, în substanța sa, și astfel să aducă o atingere gravă principiului independenței justiției.

(2.6) *Încălcarea art. 15 alin. (2) prin raportare la art. 124 alin. (3) și la art. 1 alin. (5) din Constituție cu referire la neretroactivitatea legii*

CURTEA

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și cel al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

183. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (PL-x nr. 242/2025), în ansamblul său.

(...)

Analiza obiecției de neconstituționalitate

(2.1) Critici de neconstituționalitate extrinsecă

(2.1.1) Încălcarea art. 114 din Constituție cu referire la condițiile în care Guvernul își poate angaja răspunderea asupra unui proiect de lege

191. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că angajarea răspunderii Guvernului pe un proiect de lege trebuie să fie realizată ținându-se seama, printre altele, de existența unei urgențe în adoptarea măsurilor preconizate, de necesitatea ca reglementarea în cauză să fie adoptată cu maximă celeritate și de aplicarea imediată a legii în cauză (a se vedea în acest sens Decizia nr. 1.655 din 28 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 20 ianuarie 2011). (...)

192. În expunerea de motive a legii (pct. 2.2 – *Descrierea situației actuale*) se arată că adoptarea legii criticate a avut în vedere, pe de o parte, faptul că Decizia

Comisiei Europene nr. 3.847 din 28 mai 2025 a stabilit suspendarea plății unei sume de 869 de milioane de euro din cadrul Planului național de redresare și reziliență, iar, pe de altă parte, în mod independent de necesitatea îndeplinirii angajamentelor asumate prin Planul național de redresare și reziliență, faptul că România se află la momentul actual într-o situație economică dificilă, confirmată și de Comisia Europeană. În acest din urmă sens se arată că deficitul bugetului general consolidat a înregistrat în 2024 cea mai amplă creștere produsă în ultimii 30 de ani, atingând un nivel de 9,3% din PIB, datoria publică exprimată ca procent din PIB a atins 54,8% în 2024. Cauza exclusivă a accentuării dezechilibrului bugetar menționat este reprezentată de majorarea abruptă a cheltuielilor bugetare exprimate ca procent în PIB (creștere de la 40,6 la 43,5%), fapt generat inclusiv de cheltuielile privind pensiile și salariile. Necesitatea finanțării acestui dezechilibru bugetar a dus la o creștere semnificativă a cheltuielilor statului român cu dobânzile aferente datoriei publice, acestea ajungând doar pentru anul 2024 la o valoare absolută de peste 8 miliarde euro.

193. Astfel, în lipsa unor măsuri urgente, nivelul crescut al cheltuielilor publice genera o continuă creștere a datoriei guvernamentale și a costurilor aferente acesteia, precum dobânzile. O evoluție în acest sens va face inevitabilă depășirea pragului impus de actele de drept primar cu privire la datoria publică, respectiv limitarea acesteia la 60% din produsul intern brut, în condițiile în care normele privind limitarea deficitului bugetar la 3% au fost deja încălcate.

194. Având în vedere acest context ce implică deopotrivă obligațiile asumate prin cadrul normativ pentru implementarea Planului național de redresare și reziliență, riscul pierderii sumei de 869 milioane de euro, precum și situația economică dificilă manifestată prin existența unui deficit bugetar crescut și a unei datorii publice semnificative, Guvernul și Parlamentul României, în baza cooperării loiale dintre acestea, au obligația de a lua cu maximă celeritate măsuri de limitare a cheltuielilor publice, ce vor fi transpuse într-o serie de acte normative succesive. Din această serie face parte și legea criticată, destinată reducerii în viitor a unor cheltuieli privind pensiile, parte a unei serii limitate de reduceri a cheltuielilor. Importanța crescută a domeniului justiției și, în mod particular, a pensiilor de serviciu acordate persoanelor active în acest domeniu, caracterul urgent al intervenției propuse, dat fiind termenul-limită stabilit prin Planul național de redresare și reziliență, precum și necesitatea reducerii cheltuielilor publice justifică apelarea la mecanismul constituțional prevăzut de dispozițiile art. 114 din Constituție, respectiv angajarea răspunderii Guvernului.

195. Aspectele învederate în expunerea de motive întrunesc elementele necesare calificării lor ca fiind o situație urgentă care să impună adoptarea măsurilor conținute în legea criticată. Decizia Guvernului de a-și angaja răspunderea reprezentată o măsură luată *in extremis*, având în vedere deficitul bugetului general consolidat. Reglementările adoptate reprezintă un răspuns energic și necesar la

situația financiar-bugetară a statului. Rezultă, de asemenea, că se impunea adoptarea unor asemenea măsuri cu maximă celeritate, în condițiile în care apelarea la procedura generală de legiferare ar fi însemnat o prelungire în timp a crizei financiar-bugetare a statului și adâncirea deficitului public (*ad similibis*, a se vedea Decizia nr. 357 din 22 iulie 2025, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 698 din 25 iulie 2025, paragraful 130).

196. (...) În aceste condiții, Curtea constată că o reșezare a modului de calcul al pensiilor de serviciu din sistemul justiției, care conduce și la o diminuare a cuantumului acestora, nu se poate realiza printr-un act de delegare legislativă, ci numai prin lege, sens în care, ținând seama și de urgența măsurilor care se impun, Guvernul are deschisă calea utilizării angajării răspunderii sale, ca procedură rapidă de legiferare. Prin urmare, apelarea la această procedură, în condițiile date, apare ca fiind necesară (*ad similibis*, a se vedea Decizia nr. 357 din 22 iulie 2025, precitată, paragrafele 131 și 132).

197. În ceea ce privește domeniul vizat și aplicarea imediată a legii adoptate se constată, pe de o parte, că pensiile de serviciu din domeniul justiției sunt indisolubil legate de autoritatea judecătorească, expres reglementată prin Constituție, și că domeniul de reglementare al legii analizate este unul omogen sub aspectul relațiilor sociale normate, iar, pe de altă parte, că legea intră în vigoare într-un interval temporal scurt, la 1 octombrie 2025.

(...)

199. Angajarea succesivă a răspunderii Guvernului în aceeași zi, în ședințe diferite ale Parlamentului, asupra a 5 proiecte de legi nu este interzisă nici expres și nici implicit de Constituție, astfel că o asemenea situație nu prezintă relevanță constituțională prin prisma art. 114 din Constituție, ci reflectă un aspect tehnic al modului de organizare a activității Parlamentului, care ține de autonomia regulamentară a acestuia.

(2.1.2) Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 16 și art. 124 alin. (3) din Constituție cu referire la statul de drept, principiul securității juridice și al încrederii legitime, precum și la interzicerea discriminării, corelate cu principiul independenței justiției, în componenta sa instituțională

(...)

209. Având în vedere cele expuse, se constată că legea criticată a fost adoptată pentru corectarea inechităților existente în domeniul pensiilor de serviciu din sistemul justiției, nu promovează soluții legislative aleatorii, ci racordate la realitatea socială și financiară a țării, iar soluțiile legislative reglementate au o structură, o concepție și un scop concordante. Prin urmare, legea criticată nu încalcă principiul securității juridice [art. 1 alin. (5) din Constituție].

210. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că a nega posibilitatea legiuitorului de a modifica sau de a abroga o normă ar însemna negarea competenței sale legislative (Decizia nr. 381 din 4 iulie 2023, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 890 din 3 octombrie 2023, paragraful 32). Totodată, autoritatea legiuitoare are dreptul de a elabora politica legislativă în domeniul pensiilor în concordanță cu condițiile economice și sociale existente la un moment dat. Dacă autoritatea legiuitoare a elaborat un sistem de pensii, bazat pe anumite condiții de vârstă și de cotizare, nu înseamnă că acesta nu ar mai putea fi niciodată schimbat. Într-o astfel de concepție se poate ajunge la negarea evoluției în reglementarea juridică a oricărui domeniu de activitate, ceea ce nu se poate admite (Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000).

(...)

221. Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, legea criticată nu încalcă art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 16 și art. 124 alin. (3) din Constituție cu referire la statul de drept, principiul securității juridice și al încrederii legitime, precum și la interzicerea discriminării, corelate cu principiul independenței justiției, în componenta sa instituțională.

(2.1.3) Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 133 alin. (1) din Constituție, sub aspectul solicitării formale a avizului Consiliului Superior al Magistraturii

223. Prin Decizia nr. 128 din 6 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 189 din 8 martie 2019, paragraful 32, Curtea a reținut că, în ansamblul normelor constituționale, dispozițiile care cuprind reguli cu caracter procedural incidente în materia legiferării se corelează și sunt subsumate principiului legalității, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, la rândul său acest principiu stând la temelia statului de drept, consacrat expres prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție. De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat *Rule of law checklist*, adoptat la cea de-a 106-a sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct. IIA5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor **reguli constituționale clare în privința procedurii de legiferare, dezbaterile publice ale proiectelor de legi**, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact în adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității.

224. Curtea a considerat, în mod constant, că **solicitarea avizării actelor normative este o chestiune care ține de constituționalitatea extrinsecă a actului normativ vizat** (Decizia nr. 221 din 2 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 594 din 7 iulie 2020, paragraful 59). Curtea a avut în vedere avizele solicitate următoarelor autorități publice: (i) Consiliul Legislativ – instanța constituțională a considerat că lipsa solicitării avizului acestuia duce la neconstituționalitatea legii sau ordonanței – de urgență sau în baza legii de abilitare – din

perspectiva art. 79 din Constituție (Decizia nr. 83 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 25 martie 2009, Decizia nr. 354 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 9 decembrie 2013, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, paragraful 80); (ii) Consiliul Economic și Social – instanța constituțională a considerat că lipsa solicitării avizului acestuia în privința actelor normative ce intră în domeniul său de incidență este o problemă de constituționalitate din perspectiva art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 141 din Constituție; (iii) **Consiliul Superior al Magistraturii – instanța constituțională a considerat că lipsa solicitării avizului acestuia în privința actelor normative ce intră în domeniul său de incidență ar viza o eventuală neconstituționalitate a unor acte normative (...).**

225. Curtea Constituțională a statuat că **lipsa avizului** autorităților publice implicate nu conduce în mod automat la neconstituționalitatea legii asupra căreia acesta nu a fost dat, întrucât ceea ce prevalează este obligația Guvernului de a-l solicita. Împrejurarea că autoritatea care trebuie să emită un astfel de aviz, deși i s-a solicitat, nu și-a îndeplinit această atribuție „constituie o înțelegere greșită a rolului său legal și constituțional, fără a fi însă afectată constituționalitatea legii asupra căreia nu a fost dat avizul” (...).

227/ Art. 134 din Constituție prevede atribuțiile CSM, fără a reglementa, în mod expres, atribuția acestuia de a aviza proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești, însă alineatul 4 al aceluiași text constituțional dispune că acesta îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției. Din conținutul normativ al acestei dispoziții constituționale rezultă că, pe lângă atribuțiile cu consacrare constituțională ale CSM, acesta poate avea și atribuții de natură legală circumscrise rolului său prevăzut de art. 133 alin. (1) din Constituție.

228. Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat cu valoare de principiu că o normă de trimitere atributivă de competențe cuprinsă în textul Constituției, de tipul „îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea [sa] organică”, permite legiuitorului sporirea, extinderea atribuțiilor respectivei autorități publice în considerarea și în temeiul rolului său constituțional (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr. 727 din 9 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 12 iulie 2010). Legiuitorul constituant a folosit o astfel de normă de trimitere numai în privința a două autorități fundamentale ale statului – Curtea Constituțională și Consiliul Superior al Magistraturii. În decizia precitată Curtea a statuat că atribuțiile acordate de legiuitor instanței constituționale în temeiul acestei norme de trimitere au dobândit **valențe constituționale**, ceea ce înseamnă că și în privința atribuțiilor astfel acordate CSM se impune aceeași concluzie. Ca atare, în măsura în care aceste atribuții țin în mod intrinsec și inseparabil de însuși rolul constituțional al celor două autorități publice, legiuitorul nu poate limita,

elimina sau reduce aceste atribuții, în caz contrar ajungându-se la golirea lor de conținut și la îndepărtarea de exigențele democrației constituționale, ceea ce ar reprezenta un regres incompatibil cu principiile care stau la baza sistemului justiției.

229. Din cele de mai sus rezultă că atribuția legală a CSM de a aviza inițiativele legislative din domeniul justiției are ca temei art. 134 alin. (4) din Constituție și este expresia art. 133 alin. (1) din Constituție referitor la rolul CSM de garant al independenței justiției și a dobândit valențe constituționale. O asemenea calificare presupune, pe de o parte, că existența normativă a acestei atribuții nu este o chestiune de opțiune legislativă, ci o normativizare la nivel legal a unei obligații de natură constituțională ce decurge, în mod implicit, din rolul și poziția constituțională a CSM, iar, pe de altă parte, că exigențele care circumscriu conținutul său normativ sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, neputând fi desconsiderate sau apreciate de la caz la caz.

(...)

232. În acest context constituțional, procedura de avizare desfășurată de CSM, integrată procesului de concepere a proiectelor de lege realizate de Guvern: (a) **este inițiată în etapa procedurală stabilită de actele normative în vigoare** și (b) **în același timp se desfășoară într-un anumit interval temporal stabilit de lege**. Verificarea acestor aspecte se realizează prin mijlocirea controlului *a priori* de constituționalitate, neregularitățile procedurale de natură constituțională circumscrise unor etape/faze din cadrul procesului de legiferare putând fi constatate și sancționate ca atare prin invocarea de sine stătătoare a normei constituționale de referință privind avizarea numai în cadrul unui control abstract de constituționalitate, fie el *a priori* [art. 146 lit. a) teza întâi], fie *a posteriori* [art. 146 lit. d) teza finală], și nu în cadrul unui control concret de constituționalitate (a se vedea Decizia nr. 723 din 12 decembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 15 aprilie 2024, paragraful 125 și următoarele). De aceea, Curtea reține că intensitatea controlului (*level of scrutiny*) pe care îl realizează în cadrul acestei atribuții a sa, raportat la normele de referință invocate și rolul constituțional al CSM, trebuie să fie una corespunzătoare pentru a asigura supremația Constituției.

(...)

241. Prin urmare, Curtea constată că solicitarea avizului CSM nu a fost realizată în condiții de legalitate, cererea înaintată de ministerul inițiator fiind prematură și, eventual, rezultatul unei erori de apreciere, astfel că nu poate fi considerată ca fiind o solicitare validă a avizului CSM (a se vedea, *mutatis mutandis*, în privința necesității caracterului valid al solicitării avizului, Decizia nr. 221 din 2 iunie 2020, paragraful 66). Prin urmare, lipsa avizului CSM s-a datorat transmiterii unei cereri de avizare neconforme într-o etapă procedurală care nu permitea solicitarea avizului și asupra unei variante redacționale a proiectului de lege care

nu corespundea etapei procedurale antereferte, ceea ce a împiedicat CSM să își exercite atribuția prevăzută de art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022.

242. Ca atare, având în vedere neregularitatea formulării cererii avizului CSM, Curtea constată că Guvernul nu a solicitat avizul CSM, ceea ce este contrar art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (4) din Constituție, fiind astfel afectat rolul CSM de garant al independenței justiției.

(...)

246. În consecință, față de considerentele deciziilor menționate la paragraful 244, Curtea reține că în jurisprudența sa recentă a identificat o garanție suplimentară pentru exercitarea competențelor autorităților publice, ce nu poate fi disociată de realizarea acestora, și anume obligația **respectării în procesul de legiferare a termenelor prevăzute de lege de către autoritățile publice care solicită acte ce fundamentează/sprijină/evaluatează impactul actului legislativ preconizat.**

D.C.C. nr. 479/2025

Prin Decizia nr. 479/2025, Curtea Constituțională *a admis* obiecția de **neconstituționalitate** și constată că **Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu, în ansamblul său, este neconstituțională.**

**NECONSTITUȚIONALITATE - D.C.C. NR. 366/2025
(M. OF. NR. 1049/13.11.2025): ART. 65 ALIN. (2) LIT. C)
DIN LEGEA NR. 188/1999 PRIVIND STATUTUL
FUNȚIONARILOR PUBLICI**

De Redacția Pro Lege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
Decizia CCR nr. 366/2025 (M. Of. nr. 1049 din 13 noiembrie 2025)	Termenul „calendaristici” din cuprinsul art. 65 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici	<i>Neconstituționalitate</i>

În M. Of. nr. 1049 din data de 13 noiembrie 2025, s-a publicat **Decizia Curții Constituționale nr. 366/2025** referitoare la excepția de neconstituționalitate a termenului „calendaristici” din cuprinsul dispozițiilor art. 65 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, în redactarea anterioară modificării prin art. I pct. 14 din Legea nr. 156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Art. 65 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 29 mai 2007, modificată și completată prin Legea nr. 140/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 471 din 8 iulie 2010

„Pentru a participa la concursul sau examenul de promovare în gradul profesional imediat superior celui deținut, funcționarul public trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: (...)

c) să fi obținut cel puțin calificativul «bine» la evaluarea anuală a performanțelor individuale în ultimii 2 ani calendaristici”.

D.C.C. nr. 366/2025

Prin Decizia nr. 366/2025, Curtea Constituțională **a admis** excepția de neconstituționalitate ridicată de M.S.S. în Dosarul nr. 2.089/2/2016/a1 al Înaltei

Curți de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal și a constatat că termenul „calendaristici” din cuprinsul art. 65 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, în redactarea anterioară modificării prin art. I pct. 14 din Legea nr. 156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, este neconstituțional.